

สัมภาษณ์อาจารย์วิถิ พานิชพันธ์ คุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาศิลปะไทย แกนนำจัดตั้งหลักสูตรคณะวิจิตรศิลป์

ผู้สัมภาษณ์: ณพวิญญา ตรีวิทย์ นักช่างศิลป์ ภาควิชาศิลปะไทย คณะวิจิตรศิลป์
ถ่ายภาพ: ชินณพงค์ นามมูลนาค นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาศิลปะการถ่ายภาพ
ภาควิชาสื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ คณะวิจิตรศิลป์

อาจารย์วิถิ พานิชพันธ์: คณะวิจิตรศิลป์เริ่มก่อตั้งคณะราวปี พ.ศ. 2524 ซึ่งเป็นคณะน้องใหม่ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในขณะนั้น โดยเตรียมเปิดใน 4 หลักสูตรด้วยกัน เนื่องด้วยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ยังไม่มีคณะที่เปิดสอนทางสาขาศิลปะ แต่จะมีการเรียนการสอนอยู่ตามหลักสูตรของคณะอื่นๆ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เช่น คณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะเกษตรศาสตร์ก็มี เช่น การถ่ายภาพ หรือคณะสังคมศาสตร์บ้าง กระจายกันไป ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่จึงได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นของการเปิดสอนทางด้านศิลปะจึงได้เตรียมการจัดตั้งประมาณปีนั้น

เมื่อถึงราวกลางปี 2524 จึงได้รวบรวมคณาจารย์ผู้มีความรู้ทางด้านศิลปะมาช่วยกันร่างหลักสูตร โดยมีทีมที่ปรึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ ที่มีการสอนทางด้านศิลปะมาช่วย ในที่สุดสรุปว่าคณะที่จะเปิดใหม่นี้จะมี 2 สายด้วยกัน คือ สายวิจิตรศิลป์ โดยตรงว่าด้วยจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ ส่วนอีกสายหนึ่งจะเป็นสายที่ค่อนข้างจะรับใช้ท้องถิ่น ขณะเดียวกันก็รับใช้สังคมร่วมสมัย เรียกว่าหลักสูตรศิลปะไทยหรือศิลปะท้องถิ่นของเรา รวมถึงถึงทางด้านการออกแบบและการดนตรี เป็น 2 ส่วนหลักๆ ในตอนนั้น

ส่วนอาจารย์วิถิเองให้ความสำคัญทางด้านความรู้เกี่ยวกับงานศิลปกรรมในท้องถิ่น งานออกแบบที่จะสนองตอบพัฒนาการของงานหัตถกรรมที่มีอยู่มากในท้องถิ่นภาคเหนือของเรา ตลอดจนถึงเรื่องของการดนตรี การแสดง ที่เรามีอยู่แล้วในท้องถิ่น จึงได้ทำการร่างหลักสูตรขึ้นมา ซึ่งก็พูดได้ไม่เต็มปากว่าเป็นศิลปะล้านนา จึงใช้คำว่าศิลปะไทย แต่ชื่อนี้ก็อาจทำให้คนทั่วไปไขว้เขว เพราะในมหาวิทยาลัยศิลปากรก็มีหลักสูตรศิลปะไทยซึ่งเขาจะสอนทางด้านจิตรกรรมไทยโดยตรง และมีศิลปินเด่นๆ ที่มีชื่อเสียง เช่น อาจารย์ถวัลย์ ดัชนี อาจารย์เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์ ที่มีผลงานศิลปะแบบไทยๆ แต่ศิลปะไทยของเรานั้นเน้นการศึกษาเรียนรู้ที่มาจากของศิลปะในท้องถิ่นและทัศนศิลป์กว้างๆ คือ ไม่ว่าจะเป็นจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ งานสถาปัตยกรรม งานออกแบบ งานช่างฝีมือ รวมไปถึงเรื่องของวัฒนธรรม ที่เป็นฐานสำคัญในการที่จะผลิตงานศิลปะเหล่านี้ออกมา รวมทั้งการแสดง การดนตรีต่างๆ ด้วย ถือว่าเป็นสิ่งที่เราค่อนข้างจะขาดไปในประเทศไทยและในท้องถิ่นของเรา

ทุกคนจึงเห็นพ้องต้องกันว่าเชียงใหม่เป็นแหล่งอารยธรรม มีวัฒนธรรมของตัวเองอันยาวนานแต่ยังขาดการศึกษาเรียนรู้ การเข้าใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชน ซึ่งเป็นผู้รับช่วงความรู้ความเข้าใจในพัฒนาการของสังคม เราจึงต้องมาจัดวิชาการทางด้านนี้ขึ้นมาให้เป็นเรื่องเป็นราว เท่าที่มีการสอนอยู่บ้างตอนนั้นก็เป็นสายช่างเสียมากกว่า เช่น ที่โรงเรียนเทคนิค โรงเรียนเทคโนโลยี วิทยาลัยครู ฯลฯ ซึ่งทางวิชาการด้านศิลปะจะขาดไป ดังนั้น หลักสูตรศิลปะไทยนี้จะช่วยเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมาของศิลปะในพื้นที่นี้

ผู้สัมภาษณ์: อาจารย์เปิดรับนักศึกษารุ่นแรกเมื่อใด

อาจารย์วิถิ พานิชพันธ์: ปี 2526 ได้เปิดรับนักศึกษารุ่นแรก มี 2 หลักสูตรก่อน คือ หลักสูตรศิลปะไทยและจิตรกรรม มีนักศึกษาจำนวน 40 คน หลังจากนั้นจึงมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และเปิดเพิ่มอีกหลายสาขา ปีถัดมาก็เป็นประติมากรรม

ภาพพิมพ์ ต่อมาได้มีการผลักดันหลักสูตรดนตรีและการแสดงแต่ไม่ประสบความสำเร็จเพราะเรายังขาดบุคลากรด้านนี้ ต่อมาก็มีออกแบบ สาขาการถ่ายภาพ สื่อศิลปะ และอีกหลากหลายในปัจจุบัน ซึ่งพร้อมที่จะพัฒนาและขยายวงกว้างออกไป ในด้านวิชาการในภาคเหนือของเรา ถือว่าเป็นการเปิดสอนหลักสูตรศิลปะในระดับอุดมศึกษาที่อยู่นอกเหนือจากกรุงเทพฯ เป็นมหาวิทยาลัยในภูมิภาคแห่งแรกของประเทศที่ตอบสนองความก้าวหน้าทางด้านวิชาการทางด้านศิลปะ

ผู้สัมภาษณ์: กระบวนวิชาที่โดดเด่นในช่วงแรก

อาจารย์วิถิ พานิชพันธ์: สำหรับกระบวนวิชาที่โดดเด่นนั้น ทางด้านจิตรกรรมก็จะมีอาจารย์จากมหาวิทยาลัยศิลปากรมาสอน ส่วนทางด้านศิลปะไทยที่ศึกษาทางด้านศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้นทำให้เกิดหลายๆ กระบวนวิชาที่ต่างออกไป เช่น การศึกษาสถาปัตยกรรมท้องถิ่น ลวดลายพื้นเมือง แบบแผนพื้นเมืองที่เกี่ยวข้องกับงานช่าง งานฝีมือ และนำข้อมูลที่จะจัดกระจายในท้องถิ่นมาศึกษา เช่น วิชาผ้าไทย ซึ่งเป็นวิชาที่ไม่เคยเปิดสอนที่ใดมาก่อน วิชาปูนปั้นไม้แกะสลักล้านนา และวิชาที่คนส่วนใหญ่แทบจะไม่รู้จัก คือ งานเครื่องเงินของล้านนาและพื้นที่ใกล้เคียง เราก็โดดเด่นพอสมควร โดยศึกษาทั้งเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ หลายคนให้ความสนใจ ก่อให้เกิดกระแสต่างๆ ตามมา แม้กระทั่งเรื่องของการแต่งกายแบบพื้นเมืองเป็นอย่างไร ผ้าพื้นเมืองจริงๆ เป็นอย่างไร ทำให้เราต้องเชิญผู้เชี่ยวชาญมาช่วยสอนและส่วนใหญ่จะเป็นผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศแทบทั้งสิ้น เช่น อาจารย์แพททรีเซียสอนเรื่องผ้าไทย วิชาเครื่องปั้นดินเผาไทยก็มีอาจารย์ร็อคสัน

นอกจากนั้น ก็เป็นเรื่องของศิลปวัฒนธรรม ซึ่งได้อาจารย์จากส่วนกลางลงทุนลงแรงมาช่วยกันผลักดัน เช่น ความรู้เรื่องประวัติศาสตร์ศิลป์ของไทยได้ทูลเชิญศาสตราจารย์ หม่อมเจ้าสุภัททิศ ดิศกุล รองศาสตราจารย์ ดร.พิริยะ ไกรฤกษ์ ส่วนศาสตราจารย์พิเศษ นายแพทย์พูนพิศ อำมาตย์กุล เรียนเชิญมาสอนเรื่องดนตรีภาคกลาง ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ เรียนเชิญมาสอน

เรื่องการแสดงของไทยมาสอนพวกเรา เรียกได้ว่าช่วงแรกๆ เราค่อนข้างจะเนือห่อม หลายๆ ท่านตั้งใจมาช่วยกันให้เราได้เกิด ทำให้นักศึกษาในยุคนี้คิดว่าโชคดีที่ได้เรียนกับปรมาจารย์ในด้านต่างๆ ทำให้ได้ปูพื้นฐานทางด้านความคิด ความอ่านให้กับบัณฑิตรุ่นแรกของวิจิตรศิลป์ สังเกตได้ว่าปัจจุบันบัณฑิตรุ่นนี้ก็ได้อาจารย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ มากมาย ซึ่งได้กุศลผลบุญมาจากก่อตั้งใหม่ของวิจิตรศิลป์นั่นเอง

ผู้สัมภาษณ์: แสดงว่าบัณฑิตรุ่นแรกๆ หลายคนได้กลับมาเป็นอาจารย์ที่คณะ

อาจารย์วิทย์ พานิชพันธ์: เยอะเลยทีเดียว เพราะอาจารย์อาวุโสเริ่มทยอยเกษียณกันไปแล้ว จะมีอาจารย์เหล่านี้ที่เรียกว่าอาจารย์ลูกศิษย์ คือ เป็นลูกหม้อของวิจิตรศิลป์แล้วไปศึกษาต่อ เกือบเกี่ยวกับความรู้ ประสบการณ์ พัฒนาตนเอง แล้วก็กลับมาพัฒนาคณะรับช่วงต่อจากผู้ก่อตั้ง ที่ไม่ได้ล้มหายตายจากไป แต่เกษียณไปบ้าง หยุดพักผ่อนในบั้นปลายชีวิตบ้าง จึงนับว่าเป็นนิมิตหมายที่ดีว่ายังมีการสืบสานความเป็นวิจิตรศิลป์ต่อจากจุดเริ่มต้นที่ตอนนั้นเรียกว่าขัดสนแร้นแค้นบ้าง แต่ตอนนี้ทุกอย่างค่อนข้างเร็วขึ้น ความเข้าใจและการตอบรับของสังคมมากขึ้น คณะนี้ก็ผ่านร้อนผ่านหนาวมา 30 ปีแล้ว ทำให้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีหน้ามีหน้าตาขึ้น เรียกได้ว่าส่วนหนึ่งของหน้าตาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มาจากการมีคณะวิจิตรศิลป์ เพราะในเชิงของศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรมทางด้านสังคมต่างๆ คณะเราค่อนข้างจะมีบทบาทมาก ในการไปช่วยเหลือ กระตุ้น จนในที่สุดเข้าไปจัดการ ทำให้มีบุคลิก อัตลักษณ์ ของงานศิลปะที่เป็นล้านนา

แม้กระทั่งกิจกรรมส่วนรวมต่างๆ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เช่น การรับน้องขึ้นดอย ในสมัยก่อนจะเรียบง่าย ธรรมดา แต่ช่วงหลังจะเป็นในเรื่องของพิธีกรรม ความเป็นเชียงใหม่ชัดเจนมากขึ้น ศิลปวัฒนธรรมโดดเด่นออกมาไม่ต้องไปพึ่งอาศัยรูปแบบอื่น

ผู้สัมภาษณ์: รวมทั้งในด้านกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ด้วย

อาจารย์วิที พานิชพันธ์: เดียวนี้ไม่ว่างานอะไรที่ดูเป็นทองถิ่นล้านนาจริงๆ แล้วมีฐานเดิมมาจากงานของคณะวิจารณ์ศิลปะแทบทั้งสิ้น ถ้าทบทวนอีกที เรามีบทบาทอย่างมากในการส่งเสริมให้เชียงใหม่เป็นเมืองน่าอยู่ น่าเที่ยว ส่งผลไปถึงเรื่องของการท่องเที่ยวด้วย ไม่เฉพาะเชียงใหม่ ทัวภาคเหนือ ทัวประเทศ และแบบแผนนี้ยังไปออกเเงที่อื่นด้วยในภาคต่างๆ ก็ทำให้ทุกคนต้องการสร้างอัตลักษณ์ของตัวเองตามแนวทางเดียวกันกับที่คณะเราเคยได้วางไว้เมื่อสามสิบปีที่แล้ว

ผู้สัมภาษณ์: ถือว่าบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ตั้งแต่แรกหรือไม่

อาจารย์วิที พานิชพันธ์: แน่نون เป้าหมายที่เราตั้งไว้แต่แรก คือ ให้สังคมรู้จักตัวเองมากขึ้น รู้จักค้นคว้า ติดตาม ว่าตัวเองมีรากเหง้ามาจากไหน และเอาศิลปะวัฒนธรรมของเราไปพัฒนา เสริมส่งสิ่งที่เรามีอยู่ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ในที่สุดก็นำมาซึ่งรายได้ ความภาคภูมิใจของสังคมท้องถิ่นของเราว่าเรายังมีตัวตนอยู่ในยุคโลกาภิวัตน์นี้

ผู้สัมภาษณ์: ทางเราได้มีการปรับตัวอย่างไร จากตั้งแต่ยุคแรกจนมาถึงปัจจุบันนี้

อาจารย์วิที พานิชพันธ์: ปรับตัวจากเมื่อก่อนในเรื่องของเครื่องมือ อุปกรณ์ จากที่เคย drawing ด้วยมือ ก็มาเปลี่ยนเป็นใช้คอมพิวเตอร์ช่วย ทั้งเรื่องงานศิลปะ ทั้งข้อมูลข่าวสารก็มีการใช้ระบบเทคโนโลยีดิจิทัลอลเข้าช่วย แม้แต่เรื่องการจัดการวัฒนธรรมท้องถิ่นเดี๋ยวนี้นี้ก็ต้องอาศัยเครื่องมือทางด้านสื่อสารช่วยอย่างมากมาย ภาพลักษณ์ การออกแบบต่างๆ ไปได้ตามที่เราตั้งไว้แต่แรก อาจจะไม่เต็มร้อยนัก เพราะเมื่อก่อนเราถูกจำกัดด้วยเรื่องข้อมูล ความคิด อุปกรณ์ แต่ปัจจุบันเราดูเหมือนว่าไปได้เร็วขึ้น แต่ก็ยังไม่ค่อยมั่นใจกว่าทั้งหมดนี้จะเป็นไปตามแนวคิดดั้งเดิมหรือไม่ อาจจะมีการปรับเปลี่ยนไปตามผู้ที่เข้ามาบริหาร ดำเนินการรับช่วง

ต่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์รุ่นใหม่ๆ นักศึกษารุ่นใหม่ๆ ที่เข้ามา ซึ่งก็คงเปลี่ยนไปตามยุคตามสมัย แต่อย่างไรก็ตามคณะนี้ก็ยังมีความชัดเจนในตัวเอง สามารถที่จะรับใช้สังคมทั้งในมหาวิทยาลัย เมืองเชียงใหม่ สังคมไทย โดยกว้างได้ คิดว่าเราค่อนข้างจะรับใช้เกินตัวไปด้วยซ้ำ เราเป็นเพียงคณะเล็กๆ แต่กิจกรรมเยอะเหลือเกิน

ผู้สัมภาษณ์: ทราบว่านอกจากการเรียนการสอนในห้องเรียนแล้ว ยังมีการพานักศึกษาออกไปมีส่วนร่วมในสังคมอยู่เสมอด้วย

อาจารย์วิที พานิชพันธ์: ส่วนหนึ่งของแนวคิดด้านการเรียนการสอนของคณะวิจิตรศิลป์ก็คือ เราให้ความรู้ในห้องเรียน มีบททดลองแล้วเราต้องออกไปสัมผัสของจริงด้วย โดยเฉพาะหลักสูตรของศิลปะไทยเน้นเสมอว่า เราไม่ได้มีข้อมูลมาก่อนหรือมีน้อยมาก ดังนั้น ข้อมูลหรือความรู้ทั้งหมดขึ้นอยู่กับนักศึกษาที่ออกไปแสวงหา ขุดคุ้ย ขุดค้น แล้วนำมาวิเคราะห์ วิจัย วิพากษ์ แล้วก็สร้างสรรค์งานออกมาด้วยตนเอง จึงกลายเป็นบุคลิกอันหนึ่งของนักศึกษาในสายศิลปะที่ต้องออกไปคลุกคลีกับชุมชนกับข้อมูล แล้วเอามาเรียบเรียงเป็นระบบระเบียบแบบแผนเพื่อที่จะเอามาพัฒนาความคิด ทำความเข้าใจ เกิดเป็นองค์ความรู้ นำมาใช้ในสังคมปัจจุบัน การเก็บข้อมูลลงพื้นที่นี้เรียกได้ว่าเราเป็นแม่แบบเสียด้วยซ้ำ ดังนั้น ผลงานของนักศึกษาเราจึงแปลกจากมหาวิทยาลัยอื่น เพราะส่วนหนึ่งเรานำเอาความรู้ ความคิด วัตถุดิบในท้องถิ่นมาปรับ และสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่

ผู้สัมภาษณ์: แนวโน้มและทิศทางของคณะวิจิตรศิลป์ในอนาคตในมุมมองของอาจารย์

อาจารย์วิที พานิชพันธ์: คงต้องเป็นเรื่องราวของสมัยใหม่ขึ้น อย่างเช่นข้อมูลความรู้ต่างๆ คงต้องได้มาให้ครบถ้วนกว่าเมื่อก่อน เพราะได้มาอย่างสะดวกรวดเร็วแล้ว การเรียนการสอนก็ควรมีการจัดการให้ทันสมัยกว่านี้ น่าจะมีการทบทวนเรื่องหลักสูตร

โดยเฉพาะเรื่องการนำความรู้ไปให้สังคมใช้ ควรจะมีรูปแบบที่ทันสมัย ต้องมีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร โดยมองมิติอื่นๆ ด้วย เช่น เน้นเรื่องการจัดการเรื่องศิลปะ เรื่องวัฒนธรรมให้มากขึ้น อย่างที่ตอนนี้เราได้เปิดหลักสูตรปริญญาโทอยู่ หลักสูตรต่างๆ ที่มันเป็นก่อนอยู่นี้ จะทำอะไร จะใช้อย่างไร ให้เป็นประโยชน์กับสังคมโดยตรง และรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรไหนจะนำไปใช้ต้องชัดเจน ต้องรับใช้ที่ความต้องการของสังคมปัจจุบัน เช่น สื่อต่างๆ ก็ต้องการข้อมูลเหล่านี้ สังคมเรื่องการออกแบบ รวมไปถึงด้านอุตสาหกรรมไม่ใช่แค่หัตถกรรมเท่านั้น ซึ่งเมื่อก่อนนั้นอาจจะใช้ได้แต่ปัจจุบันต้องเป็นหัตถอุตสาหกรรมหรือเชิงอุตสาหกรรมที่มีหัตถอยู่ด้วยบ้าง

แนวโน้มอีกอย่างหนึ่งที่น่าจะมีความเป็นไปได้มากก็คือ การแลกเปลี่ยนกับสถาบันการศึกษาในระดับนานาชาติ มีความจำเป็นอย่างมาก เราจะมาฉว่ฉว่เย็บปักถักร้อยเหมือนเมื่อก่อนไม่ได้แล้ว ต้องรู้ความเป็นไปในสังคมโลก รู้เขา รู้เรา มีการแลกเปลี่ยนต่างๆ สำคัญมากทั้งความเป็นนานาชาติ ความเป็นสากลของหลักสูตร วิธีการเรียนการสอนจะทำให้คณะนี้ก้าวสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการและเป็นผู้ที่พร้อมจะให้ความดีความงามแก่สังคมได้แต่ถ้าเราช้าก็จะได้ไม่เต็มที่

ผู้สัมภาษณ์: เพราะสมัยนี้มีสถาบันการศึกษาทางด้านศิลปะเกิดขึ้นมาก

อาจารย์วิทย์ พานิชพันธ์: ใช่ เกิดขึ้นเกือบทุกมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ ความรู้ก็กระจายไปไม่ทั่วถึง บางทีข้อมูลที่มีอยู่ก็เอาไปเก็บไว้ตรงไหนไม่รู้ มันต้องเอามาปรับเข้าระบบที่สามารถเผยแพร่ออกไปได้ทันที ดังเช่นเอกสารในคณะเรามีเยอะมากเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ แต่ไม่ได้ทำการเผยแพร่ จึงต้องมีการจัดการที่ดีในเรื่องข้อมูล ความรู้ และวิธีการที่เกี่ยวกับเรื่องศิลปะ โดยเฉพาะความรู้ทางด้านศิลปะที่เป็นทรัพย์สินติดตัวอยู่ควรจะนำมาเผยแพร่ได้ เป็นประโยชน์ทั้งตัวเรา นักศึกษา สังคมเราและสังคมโลกด้วย

ผู้สัมภาษณ์: หมายความว่าความรู้ที่เรามีอยู่จึงจะไม่ถูกเก็บไว้เหมือนสมัยก่อนอีกแล้ว

อาจารย์วิถิ พานิชพันธ์: ความรู้เมื่อก่อนที่มันถูกเก็บเป็นแพ้มๆ อยู่ในตู้ เตี้ยวนี้มันควรออกมาเผยแพร่ได้แล้วในแง่ใดแง่หนึ่งด้วยวิธีการทางด้านเทคโนโลยีที่มีให้เลือกมากมายในปัจจุบัน ถ้าเรารู้จักใช้มันและเราก็จำเป็นต้องใช้มันด้วยไม่ใช่แค่รู้จักก็จะเกิดการผสมผสานสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ออกไป

ผู้สัมภาษณ์: ต้องขอกราบขอบพระคุณอาจารย์วิถิ พานิชพันธ์ ผู้ร่วมจัดตั้งหลักสูตรคณะวิจารณ์ศิลป์ และขอแสดงความยินดีกับอาจารย์ในโอกาสที่ได้เข้ารับพระราชทานปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาศิลปะไทย ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรครั้งที่ 45 นี้ด้วย (วันที่ 24 มกราคม 2554)

อาจารย์วิถิ พานิชพันธ์: ขอบคุณมากครับ

